

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет
Кафедра філософії та методології науки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана/
з навчальної роботи Комаха Л.Г.

« » серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські проблеми сучасного природознавства

для студентів ННЦ «Інститут біології та медицини»

галузь знань біологічні науки
спеціальність **екологія**
освітній рівень магістр
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: проф. Сидоренко Л.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

(підпис, ПБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

(підпис, ПБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: проф. Сидоренко Л.І.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник декана з навчальної роботи Комаха Л.Г..

Протокол № 1 від « » серпня 2017 р.

Зав. кафедри філософії та методології, проф.

Добронравова І. С.

Протокол № 1 від «29» серпня 2017 р.

Схвалено науково-методичною радою філософського факультету

Протокол від « » серпня 2017 року № 1
Голова науково-методичної ради _____
« » серпня 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надати студентам знання проблематики філософського, світоглядного, методологічного та етичного характеру стосовно сучасної науки, зокрема біології та екології, соціокультурного та цивілізаційного впливу науки та надати вміння аналізувати філософські виміри фундаментальних проблем науки та дослідницьких практик.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Філософія»,
2. Знання теоретичних основ фахових дисципліни _____

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Навчальна дисципліна «Філософські проблеми сучасного природознавства» є дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Програма навчальної дисципліни складається з 1,5 кредитів ECTS та двох змістових модулів. Заключна форма контролю – іспит. Навчальна дисципліна знайомить студентів з основними структурними підрозділами сучасної філософії науки та філософії біології, презентує сучасну науку як багатовимірний феномен, роль науки в пізнанні та суспільстві, висвітлює концептуальні структури сучасної науки, надає знання вагомих філософських проблем сучасної біології та біотехнологічних практик, проблем етики науки та біоетики.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- познайомити студентів з концептуальним баченням науки в межах філософії науки
- сформувати цілісне уявлення про науку в її пізнавальних, соціокультурних та культурно-цивілізаційних площинах,
- представити структуру сучасної філософії біології та її проблемний спектр,
- надати знання з етики сучасної науки та етики біологічних досліджень
- сформувати уявлення про особливості наукового пізнання в межах класичної та сучасної науки

5. Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Основні аспекти філософського осмислення науки як багатовимірного феномена. Особливості сучасної науки як процесу пізнання. Поняття полідисциплінарності, міждисциплінарності та трансдисциплінарності. Сучасні вияви	Лекція, самостійна робота	Тест підготовка реферату	3

	практичної функції науки в її соціокультурній та цивілізаційних впливах. Взаємовплив науки та культури. Світоглядні можливості фундаментальних результатів наукового пізнання			
1.2	Предмет сучасної філософії науки. Причини виникнення та проблематику класичної філософії науки. Трансформації предмету філософії науки у відповідь на нові проблеми в розвитку науки. Сучасні концептуальні варіанти філософії науки. Проблематику філософії науки (світові та вітчизняні дослідження)	лекція, самостійна робота	тест підготовка реферату	3
1.3	Предмет та проблематику сучасної філософії біології, сучасної філософії екології як галузей філософії науки. Специфіку філософії екології як галузі знання про складні самоорганізовані людськомимірні системи, що здатні до саморозвитку. Мету та дослідницькі завдання філософії біології. Особливості постнекласичного дослідження в екології. Проблематику філософського характеру в біології та екології в 21 ст.	Лекція, семінар, самостійна робота	підготовка реферату	3
1.4	Центральні філософські проблеми теоретичної біології – проблему сутності живого та проблему еволюції живого. Історичні та сучасні концептуальні варіанти їх розв'язання. Новітні філософсько-світоглядні проблеми біології та екології.	лекція, семінар, самостійна робота	Тест, підготовка реферату	3
1.5	Предмет та проблематику етики науки. Основні поняття етики науки та етичні проблеми сучасної біології Поняття етосу науки, його вимоги. Етичні проблеми сучасного пізнання екологічних систем. Біосфери. Предмет та принципи екологічної етики..	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.6 Структуру науки як пізнавальної діяльності. Структуру наукових	Лекція,		

1.7	<p>досліджень, поняття емпіричного та теоретичного, методи емпіричного та теоретичного дослідження та форми наукового знання. Факт, індуктивний закон, ідея, гіпотеза, теорія, концепція.</p> <p>Методологічні складові філософських проблем науки.</p> <p>Сучасні проблеми біологічного пізнання методологічного характеру. Перспективні підходи екологічних досліджень: системний, голізм, еволюціонізм, синергетичний підходи в вивченні біологічних систем. Проблема побудови єдиної теоретичної екології та концептуально-методологічні варіанти її вирішення</p>	<p><i>семінар, самотійна робота</i></p> <p><i>Лекція, семінар. Самостійна робота</i></p>		
Вміти:				3
2.1	виявляти філософську складову фундаментальних проблем сучасної науки, аргументовано представити основні функції науки в суспільстві, виокремлювати особливості сучасної постнекласичної науки.	<p><i>Лекція + семінар, самотійна робота</i></p>		
2.2	розкрити філософські складові теоретичних проблем екології та її дослідницьких практик, філософські аспекти соціоцивілізаційних проблем, спричинених NBIC-системою технологій.	<p><i>Лекція + семінар, самотійна робота</i></p>	<i>тест</i>	2
2.3	аргументувати роль етики науки в наукових дослідженнях, розкрити зміст та регулюючі впливи екологічної етики.....	<p><i>Лекція, семінар. самотійна робота</i></p>	<i>тест</i>	2
2.4	Представити особливості наукового пізнання на постнекласичному етапі, характерні риси постнекласичної екології, проаналізувати особливості сучасних концептуальних варіантів теоретичного представлення сутності та розвитку живого, екологічних систем.	<p><i>Лекція, семінар, самотійна робота</i></p>		
Автономність та відповідальність:			<i>підготовка реферату</i>	2
4.1	здатність працювати автономно	<i>лекція,</i>		

		<i>семінар, самостійна робота</i>		
4.2	здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел		<i>підготовка реферату</i>	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
	1.1	1.2	2.1	2.2	
Програмні результати навчання					

7. Структура курсу. Курс «Філософські проблеми сучасного природознавства» складається з 2-х частин. 1 – «Образ науки в сучасній філософії» 2 – «Структура та особливості наукового пізнання». Аудиторні заняття у кількості 24 годин передбачені у формі лекцій (14 год) та семінарів (14 год). Форма контролю роботи – усні відповіді, експрес-контролі, тести. Самостійна робота, запланована у обсязі 10 годин. Формою її контролю є підготовка реферату.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.3), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.3); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

8.1 Форми оцінювання студентів: (зазначається перелік видів робіт та форм їх контролю / оцінювання із зазначенням Min. – рубіжної та Max. кількості балів чи відсотків)

- семестрове оцінювання:

1. тести на лекціях (макс. 4 балів, міні. 2)
2. усні відповіді на семінарах (макс. 6 балів за один, міні. 2 балів за один)
3. підсумкова контрольна робота (макс. 20 балів, міні. 10)

- підсумкове оцінювання (у формі іспиту)

Тести на лекціях проводяться у формі експрес-контролю або відповіді на відкриті питання. **Усні відповіді готуються у відповідності з питаннями семінарів.** **Реферат** оцінюється, виходячи з компетентностей, проявлених студентом на основі його самостійної роботи.: здатності до автономної роботи та вміння шукати інформацію та поспілкуватися нею.

Теми рефератів дані в інформаційному додатку, а також можуть бути сформульовані студентом самостійно, виходячи з програми. Використання матеріалу з різних тем заохочується додатковими балами. Студент може підготувати більше, ніж один реферат.

Підсумкова контрольна робота є письмовою відповіддю на питання тесту.

Екзаменаційна робота – у вигляді тесту.

- **Підсумкове оцінювання у формі іспиту** (підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 33 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. **Іспит проводиться у формі письмових відповідей на питання тесту. Порядок та система оцінювання зазначається у робочих навчальних програмах дисципліни.**) (Наприклад)

	Семестрова кількість балів	ПКР(підсумкова контрольна робота)чи/абоіспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	40	20	60
Максимум	60	40	100

8.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням, у тому числі, результатів навчання, опанування яких перевіряється конкретним оцінюванням).

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно з можливістю повторного складання / Fail	35-59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Fail	0-34
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Структура навчальної дисципліни:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Змістовий модуль 1 Образ науки в сучасній філософії				

1	Тема 1 Наука як предмет філософського осмислення	4	2	2
2	Тема 2. Філософія екології як розділ сучасної філософії науки	2	2	2
3	Тема 3. Філософсько-світоглядні проблеми сучасної біології та екології	2	2	
4	Тема 4. Етика науки та екологічна етика.	2	2	
	<i>Модульна контрольна робота 1</i>		2	
5	Тема 5. Структура наукового пізнання	2	2	4
6	Тема 6. Методологічні виміри наукових проблем	2	2	2
10				
11				
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>			
	ВСЬОГО	14	14	10

Загальний обсяг год.¹, в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінари – 14 год.

Самостійна робота - 10 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 223 с.

Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський; Під сигнатурою Софії. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008, 718 с. – С. 444 – 717.

Лук'янець В. Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі ХХІ сторіччя / В. Лук'янець // Філософська думка. – 2006. - № 3. – С.3-

Поттер В.Р. Биоэтика. Мост в будущее. К.: 2002. - 215 с.

Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. С-Пб. – 1997 – Т. 4. -Глава 8.4. Судьба эволюционной теории..

Сидоренко Л.І. Сучасна наука в контекстах свободи та відповідальності // Софія. Гуманітарно-релігійнознавчий вісник. – 2015. - № 5.

Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. Л. В. Губерського; худож.-оформлювач О.Д.Кононученко. – Харків: Фоліо, 2013. – 510 с. (Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Петрущенков С.П., Руденко О.В., Шашкова Л.О. та ін.)

Теми: Філософія Людини; Філософія пізнання.

Додаткова:

Добронравова И. С. Философия науки как практическая философия / И. С. Добронравова // Практична філософія. – 2009 – № 1. - С.43 -54.

Рубанець О.М. Проблема клонування людини: про взаємодію когнітивного та трансцендентного // Практична філософія. -2003. - №4. - С.126-135..

Сидоренко Л.І. Проблема тілесності: філософсько-етичні виміри // Філософські проблеми гуманітарних наук: Альманах. – 2012. - № 21. – С.43-48.

Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее. Последствия биотехнологической революции. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «Лукс», 2004. – 349, [3] с. – (Philosophy).

Хабермас Ю. Будущее человеческой природы. На пути к либеральной евгенике? / Пер. с нем. – М.: Издательство «Весь Мир», 2002. – 144 с.

Швейцер А. Благоговение перед жизнью / [Сб работ] : Пер. с нем. Сост. и послесл., с.522-545, А.А.Гусейнова; Общ. ред. А.А.Гусейнова, М.Г.Селезнева. – М.: Прогресс, 1992. – 572 с.

Curry, Patric. On Ecological Ethics: A Critical Introduction [Електронний ресурс] / Patric Curry // The Campaigning for Political Ecology. – 2008. – P.1-23.-

Режим доступу:

http://eco.gn.apc.org/pubs/ethics_curry.html

Sahtouris, Elisabet. Earthdance: Living Systems in Evolution [Електронний ресурс]. – P.1-
Режим доступу: <http://www.ratical.org/LifeWeb/Erthdnce/chapter18.html>

.Sitko S.P. Physics of Alive - the New Trend of Fundamental Natural Sienses // Physics of Alive. - 2000. - Vol.8, № 2. - P.5-13.